

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1931 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om anslag till hushållningssällskapet i Jämtlands län.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner nämligen I:5 av herr *Frändén m. fl.* och II:7 av herr *Olofsson* i Digernäs *m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville besluta att bevilja kronor åttiosextusensexhundrasextio (86,660), som ställas till hushållningssällskapets i Jämtlands län förfogande på sådant sätt, att 35,000 kronor måtte få användas för uppförande av det tilltänkta mejeriet i Sveg och att återstoden 51,660 kronor av sällskapet användas i enlighet med sällskapets stadgar för främjandet av jordbruket i Härjedalen.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Motionärerna hava erinrat bland annat om en till Svegs kommun gjord donation till upphjälpande av jordbruket inom vissa delar av Härjedalen, samt att en förlidet år motionsvis gjord framställning om restitution till nämnda kommun av arvsskatten för donationen icke vunnit riksdagens bifall. Under framhållande hurusom jordbruket inom Härjedalen vore i behov av ytterligare stöd till lindrande av de med jordbruksdriften i dessa trakter förenade stora svårigheterna hemställa motionärerna om ett anslag för sådant ändamål av 86,660 kronor.

Det torde vara ovedersägligt, att Härjedalen är den kargaste och ur jordbrukssynpunkt sämst lottade provinsen av vårt land. Jordbruket, till vilket befolkningen i trots av de ogynnsamma förhållandena huvudsakligen är hänvisad, har sålunda att kämpa med utomordentliga svårigheter. Dessa skärpas ytterligare genom de till följd av depressionen inom trävarubranschen minskade arbetstillfällena genom skogsavverkning, av vilka den av så gott som uteslutande mindre jordbrukare bestående befolkningen tillika är beroende. Den i motionerna omförmälda gåvan — av vars nettoavkastning för varje år skulle avsättas 50 procent intill dess fonden, som aldrig finge minskas, uppginge till 500,000 kronor, då hela avkastningen skulle få tagas i anspråk för det med donationen avsedda ändamålet — synes vara ett övertygande bevis för viljan och intresset att komma jordbruket inom ifrågavarande provins till hjälp och uppmuntran. Enligt vad utskottet erfarit har ock den förenämnda gåvan föranlett en ökad strävan från den jordbrukande befolkningens sida

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 10 saml. 19 häft. (Nr 45—48.)

Utskottet.

att söka medverka till näringens uppräckning och att såmedelst utvinna det bästa möjliga av de betingelser, som erbjuda sig. För att säkerställa och befordra denna glädjande utveckling anse emellertid motionärerna krävas ett ytterligare handtag genom medverkan från statens sida. De föreslå sålunda anvisande för ändamålet för budgetåret 1931/1932 av ett särskilt anslag. Otvivelaktigt gäller det här en angelägenhet, inför vilken statsmakterna icke torde kunna stå oberörda. Icke blott ur synpunkten att stödja jordbruket i en av naturen särskilt illa lottad landsdel utan jämväl av social hänsyn synes utskottet — alldeles oavsett vad i detta ärende såsom i motionerna erinrats tidigare förekommit — tungt vägande skäl tala för ett statens mellankommande. Härvid torde jämväl böra tagas i betraktande de omfattande åtgärder staten vidtagit för jordbrukets stödjande över huvudtaget men som icke är av beskaffenhet att kunna påverka de förhållanden, varom här är fråga. Icke heller torde böra förbises, att staten på grund av utlämnade egnahemslån i ej ringa omfattning bör äga intresse av att vederbörande låntagare kunna fullgöra sina förpliktelser i detta avseende. Beträffande formen för understödet synes utskottet lämpligast, att ett särskilt anslag anvisas i ändamål att ställas till Jämtlands läns hushållningssällskaps förfogande för främjande av jordbruket inom Härjedalen, därvid sällskapet torde såsom i motionerna ifrågasatts böra taga sikte jämväl på den däri berörda frågan om åstadkommande av ett andelsmejeri för orten.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att staten tidigare i ett och annat fall, då jordbruket i en viss trakt av förhållandenas makt råkat i betryck, ansett sig böra träda stödjande emellan. Några icke önskvärda konsekvenser av en åtgärd i föreslagen riktning synes utskottet icke behöva befaras, alldenstund riksdagen ju alltid har i sin hand att pröva, huruvida sådana billighetsskäl föreligga, att de böra föranleda ett statsingripande. Mot det föreslagna beloppets storlek har utskottet ingen annan erinran än att det torde böra avjämnas till 85,000 kronor. Anslaget synes böra givas reservationsanslags natur.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med anledning av motionerna I: 5 och II: 7, till befrämjande av jordbruket inom Härjedalen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 85,000 kronor att ställas till Jämtlands läns hushållningssällskaps förfogande för användning i enlighet med hushållningssällskapet stadgar.

Stockholm den 16 april 1931.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carl E. Eriksson, Elof B. Andersson, Johan Bernhard Johansson, Granath, Tjällgren, Gabrielsson, Dalberg* och friherre *Lagerfelt*, samt

från andra kammaren: herrar *Johansson i Uppmälby, Sköld, Hedlund i Häste, Andersson i Grimbo, Bengtsson i Kullen, Vahlstedt, Gustafson i Vimmerby* och friherre *Lilliecreutz*.

Reservation

av herrar *Johansson i Uppmälby, Carl E. Eriksson, Dalberg, Sköld* och *Vahlstedt*, som yrkat avslag å de väckta motionerna.
